

Şopenin sonatası

hekayə

Kamran Nəzirli

Mən sevgi haqqında şeir yazdığımı deyəndə Sevil müəllimə dərinə ah çəkdi, eynəyinin altındakı həyalı gözlerini bir az əvvəl yarıya qədər su töküb pəncərə qabağına qoyduğu güldənə dikdi. Adətən, orda zərif güllər olurdu, bu dəfə isə güldən çiçəksiz idi. Dərindən sənəyə pərişan sükut çökdü. Bilmirəm, nədənsə onu ağlamağa adət etmiş yetim uşaqlara bənzətdim, boynunu bükdü, kədərlə baxışlarını mənədən gizlətməyə çalışdı. Və birdən, sanki divarların qulaqları eşitməsin deyə:

– Musiqi və sevgi ikisi də eyni gündə doğulub, – ətrafa pıçıldadı. (Ha, ha, ətrafa pıçıldadı, mənə demirdi və deyəsən, bir anlıq məni unudub öz-özünə danışdı.)

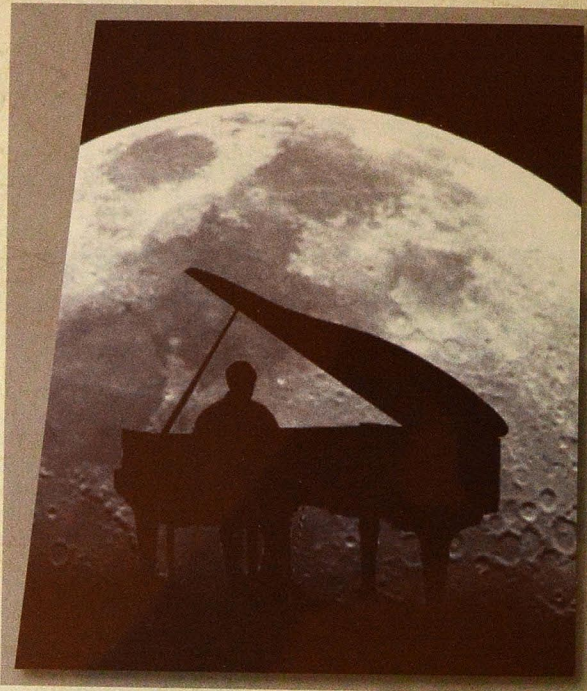
– Onlar bir-birindən ayrı yaşaya bilməz. Bu o zaman baş verdi ki, mən həmin gün Şopenin sonatasını öyrənməmişdim, yəni çala bilmədim. Musiqini sevmirəm, ya da o sonatadan xoşum gəlmir – deyə yox. Ona görə ki, ümumiyyətlə, notu görəndə gözüm yoxdur. Not dəftərinə baxa-baxa pianoda ikiallı çalmağın mənim üçün tonqalda diri-diri çıxdığı çıxan panteist İtalyan Brunonun əzabından da bətar idi.

– Axı sənin musiqi duyumun var! – birdən-birə ovqatı dəyişdi, yumşaq tərzdə məni danlamağa başladı... – Niyə öyrənməmişsən? Bəs buraxılış imtahanında nə çalacaqsan? O boyda oğlansan, yeddinci sinifdə oxuyursan! Bir sonata nədir ki, çala bilmirsən?!

Qız kimi qızardım, başımı aşağı salıb susdum. Sevil müəllimə uzun, ağız barmaqları arasında oynatdığı qələmini yəni yaşca not dəftərinə sarı tutdu. Onun nazik barmaqları, çəhrayı laklı uzun dirnaqları çox xoşuma gəlirdi; onları görəndə kimi diqqətim yayınırdı. Ürəyimdə dedim ki, nolaydı, bu zəhrimar sonatani dedi ki kimi çalaydım.

– Təzədən başla görüm, tənbelin biri tənbel! – yenə yumşaq səslə əmr elədi.

Başladım çalmağa. Sağ əlim klavişlərə yatırırdı, amma sol ilişib qalırdı. Həmişə eyni şeylər təkrar olunurdu. Bu dəfə də sol əldə ilişdim. Sevil müəllimə incimmiş halda: "Eeeee, olmadı ki! Lya, lya, lya!!! Bemolları neylədin bəs, yedin?" – dedi, özünü mənə sarı aydı, sol əlini sinəmin tuşundan uzadıb qələmlə barmaqlarımın üstünə üç dəfə vurdu. Onun nəfəsini, sarışın saçlarının atriini, yumşaq sinəsinin

həyəcəndən, ya da əsəbdən tez-tez qalxıb-endiyni və çiynimə toxunduğunu hiss etdim, məni tərs basdı.

– Bəs evdə nə işlə məşğul olursan bütün gününü? Şeir yazırsan? – gözələrimin içinə baxa-baxa bir qədər də səsinə qaldırdı. – Bəlkə, o biri dərslərin mane olur, hə? Ananı çağıracağam... Görüm sənə noolub belə?

İkimiz də susduq. Otağa həzin sükut çökdü. Başımı aşağı sallamışdım. Alnımda pıçırılan tərs damcılarını silmək üçün dəsmal çıxartmaq istəyəndə gördüm ki, Sevil müəllimənin gözələri yenə dolub, sezməyim deyə üzünü çevirib balaca mizin üstündəki boş güldənə baxır. Mən o güldəndə bəzən qırmızı qərənfillər, bəzən də bənövşə və yasəmən çiçəklərini görərdim. Hər dəfə bunları da ona qışqarırdım. Axı hər dəfə sinif otağına girəndə görərdim ki, o, güllərə xüsusi nəvaziş göstərirdi; gah güldənə burununa aparıb iyləyirdi, gah yerini

dəyişdirib günəş şüasına tərəf tutur, gah da onlara baxıb gülməyə. Düşünürdüm ki, yaqın, çiçəkləri çox sevirdi. Bəlkə də bu, tamamilə başqa bir sevgiydi, sadəcə, mənim xəbərim yoxdur?.. Amma güldən boş idi. Görəsən, niyə? Mən lap dılxor oldum. "Bircə bu otaqdan tez çıxıb getsəydim!" – düşündüm.

– Axı sənin pis qiymət almağın mənim üçün də minusdu, bilirsən bunu? – Sevil müəllimə qəflətən mənə sarı döndü. Gözlərinin qıraqlarında qara tuş alma yanaqlarından süzülürdü, deyəsən, bundan heç özünün də xəbəri yox idi. Aman Allah, necə yarasırdı ona! Qarıba da olsa, indi heç bu otaqdan tez çıxmaq istəmərdim. Elə arzulayırdım ki, mənə beləcə açıqlansın, lap ana südəmə körpəsinə hirsələndiyi kimi...

– Deyəcəklər, müəllimi pisdil! – o davam elədi. – Nə bilim... Sənə də attestat verməyəcəklər... Belə də şey olar? Vallah, birinci dəfədir belə şagirdə rast gəlirəm... Bəs sən bu yeddi il musiqi məktəbində necə oxumusan?

– Sevil müəllimə... – istədim nəsa deyəm, sözümlü kəsdi.

– Yox, mənə müəllimə demə... Daha mən sənin üçün Sevil müəllimə deyiləm...

Gördüm ki, yenə kövrəldi, üzünü çevirib nəmli gözələrinə naməlum nöqtəyə zillədi. (Görəsən, nə axtarırdı orda?)

– Mən... mən... musiqiçiyə olmayacağam...

– Bə kim olacaqsan? – yenə qəflətən dönüb soruşdu.

Bilmədim nə cavab verim. Axı mən orta məktəbin də yeddinci sinifində oxuyurdum. Əksər yaşdılarımın fərqli, halə özümçün müəyyənləşdirməmişdim kim olacağımı... Heç bilmirdim ki, nə üçün oxuyuram, ümumiyyətlə, kiməm, niyə gəlmişəm dünyaya, bu həyatdan, nə istəyirəm, böyüyəndə, daha doğrusu, orta məktəbi bitirəndən sonra hara, nə üçün gedəcəyəm?.. Bircə ədəbiyyata və kimyaya həvəsliydim. Atam deyirdi ki, sən həkim olacaqsan, anam isə məni musiqiçiyə kimi görmək istəyirdi, zorla musiqi məktəbinə qoydu ki, piano sinfini bitirir, sonra da konservatoriyaya girir. O, xəyalında məni məşhur pianoçu kimi təsvür edirdi. Atam anamın istəyinə mane olmadı; əlbəttə, ona elə gəlirdi ki, musiqidənsə, dəqiq elmlərə fikir vermək lazımdır.

– Kimyani, fizikani, riyaziyyatı öyrən... Nə varsa, o fənlərdə var... Dünya bu fənlərin üstündə qurulub, – deyə tez-tez qulaqlarımı dolururdu.

***

Sinif otağı doğrudan da çox dərindən idi, təxminən beş-altı kvadrat metr olardı. Hündür tavanı, bir pəncərəsi, ikialı qapısı vardı. Qapını açan kimi "Belarus" pianosunu, qarşısındakı daim cırlıdan. İki köhnə stulu görəndim. Sağ tərəfdə, pəncərə qabağında üstünə qırmızı ucuz çit parça sarılmış balaca miz də qoyulmuşdu. Pianonun arxa tərəfindəki divarın sağ küncündən Şopenin, soldan isə Üzeyir Hacıbəylinin iri portretləri asılmışdı. Otağın divarlarının rəngi sol-

muşdu, suvaqlar oyulub tökülürdü. Qarıba də olsa, mən hər dəfə bura girəndə sehrli bir aləmə düşürdüm; otaqdakı güllərin atriylə Sevil müəllimədən gələn qoxu bir-birinə qarışıb məstədiciləmə yaratdığından adam burda xumarlanmaq istəyirdi. Mən halə də o qarışıq qoxunu unuda bilmirəm...

Sevil müəlliməyə gül gətirən oğlanı görməmişdim; məktəbdə uşaqlar danışdı ki, qarayız, ariq, hündürboy cavan bir oğlandı, onlar görürsülər. Hətta öpüşdükələrini də görmüşdü. Danışdı ki, oğlan hər dəfə ona gül gətirir, Sevil müəllimə də bunun əvəzində oğlanı öpür. Həm də nişanlanıblar... Düzü, bu söhbətlərdən sonra tanımadığım və görmədiyim o oğlana qarşı nifrət, Sevil müəlliməyə isə anlaşılmaz, kövrək və mənim üçün indiyə kimi sirt qalan duyğularım artı. Əslində, həmin gün güldən boş görəndə içimdə xəfif bir sevinc hissi də oyandı. Düşündüm: nə yaxşı oğlan gül gətirməyib! Lakin tezliklə bu hisslərim də alt-üst oldu, sən demə, sevgilisinə gül gətirən oğlanı əsgər aparıblar, Əfqanıstan, güldən buna görə boş qalıbmış! Sevil müəllimə də nişanlının məhız Əfqanıstana

düşməsinə görə ağılaymış. Axı sovet qoşunları əfqan torpağına girmişdi, orda ölüm-dirim savaşı gedirdi! Hər gün də pis xəbərlər eşidirdik...

Bu dəfə qışqıncılıq hisslərim qəlbimdəki mərhəmətli, xeyirxah duyğularıma üstün gələ bilmədi, musiqi müəllimimin göz yaşlarına qəlbən acıdım, onun beləcə əzab çəkmasını istəmədim.

***

– Halə bilmirəm... Ədəbiyyata həvəsini var... – dedim.

– Hə, deməli, şeir yazırsan?

– Ötən həftə qəzetdə də çap ediblər...

– Belə də... Gələn dəfə gətir baxım... – o maraqlanmağa başladı və bir qədər də təəccübünü bildirərək əlavə elədi: – Bu yaşda şeir yazmaq? Afərin sənə!

